

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

ДИРИГУВАННЯ

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ „МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО”

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ „ХОРОВЕ ДИРИГУВАННЯ”

ПРОГРАМА

ДЛЯ АСИСТЕНТУРИ-СТАЖУВАННЯ

КИЇВ - 2004

Укладач – **Бахарєв В.Л.**, завідувач кафедри хорового диригування Донецької державної музичної академії ім. С.С.Прокоф'єва, заслужений діяч мистецтв України, професор, академік Петровської академії наук і мистецтв (С-Петербург, Росія).

Пояснювальна записка

Обсяг курсу - 240 годин

Заняття індивідуальні

Рецензенти:

В.С.Палкін, завідувач кафедри хорового диригування ХДІМ ім. І.П.Котляревського, народний артист України, лауреат Національної премії України ім. Тараса Шевченка, професор, член-кореспондент Академії Мистецтв України.

Г.С.Ліознов, професор кафедри хорового диригування Одеської державної музичної академії ім. А.В.Нежданової, заслужений робітник культури України.

Відповідальний за випуск

О.М.Мамченко

Редактор

Л.В.Московченко

Асистентура-стажування з спеціальності “Музичне мистецтво”, спеціалізації “Хорове диригування” готує висококваліфікованих диригентів хору та викладачів спеціальних дисциплін кафедри хорового диригування вищого музичного навчального закладу.

Навчальний план її охоплює комплекс дисциплін, серед яких основне місце належить диригуванню.

Асистенту-стажисту призначається керівник класу спеціального хорового диригування – професор або доцент кафедри, і він стає його основним творчим керівником на весь період навчання. В обов'язки керівника входять не тільки питання розвитку професійного рівня стажиста в галузі хорового диригування, а і передача йому свого педагогічного досвіду роботи із студентами взагалі.

В класі хорового диригування асистент-стажист повинен розширити свої знання композиторських шкіл, напрямлень, стилей, естетики хорової музики, починаючи від епохи Відродження і до сучасності.

Репертуарний план складається в основному з творів крупної форми, а саме: хорові акапельні цикли, кантати, ораторії, меси, реквієми, оперні акти вітчизняних і зарубіжних композиторів різних епох. Корисним, на наш погляд, буде диригування творів і симфонічної музики. Тому в індивідуальні плани з диригування треба включати частини симфоній, концертів для різних інструментів в супроводі симфонічного оркестру тощо.

Навчальним планом передбачено написання рефератів з проблем теорії і практики хорового виконавства. Асистент-стажист подає на кафедрі

в кінці кожного навчального року реферат, як теоретичну частину іспиту з диригування. Необхідні консультації до написання реферату і його рецензування проводить творчий керівник.

Кожний рік навчання закінчується іспитом з диригування і захистом реферату.

Програма

Перший рік навчання

Вивчення і диригування (під рояль) творів кантатно-ораторіального жанру та хорових циклів вітчизняних і зарубіжних композиторів. За навчальний рік необхідно пройти не менше двох – трьох кантат і одну-дві ораторії (чи твори крупної форми духовної музики - реквієми, меси тощо).

Протягом навчального року пишеться реферат. Темою його можуть бути питання про особливості засобів музичної виразовості, хорового письма одного з вітчизняних або зарубіжних композиторів у жанрі хорової музики.

Орієнтовні твори для диригування.

- Аренский А. Лесной царь - кантата.
- Барток Б. Кантата Профана.
- Бах И.С. Магнификат. Месса си-минор. Рождественская оратория.
- Бергер В. Бразильский псалом.
- Берлиоз Г. Реквием. Осуждение Фауста – оратория.
- Бетховен Л. Месса Ре-мажор, месса До-мажор, Морская тишь и счастье – кантата.
- Брамс Й. Немецкий реквием. Аве Мария.
- Бриттен Б. Военный реквием.
- Буцко Ю. Свадебные песни - кантата.
- Верди Дж. Реквием.
- Вериківський М. Гайдамаки - поема.

- Вивальди А. Интродукция и Глория.
- Гаврилин В. Солдатские письма - оратория. Памяти павших – цикл.
- Гайдамака П. Краю мій – кантата.
- Гайдн И. Времена года – оратория. Сотворение мира – оратория.
- Галынин Г. Девушка и смерть – оратория.
- Гендель Г. Самсон – оратория. Мессия.
- Гуно Ш. Реквием.
- Данькевич К. Пісні про Україну – кантата.
- Даргомьжский А. Торжество Вакха – кантата.
- Дворжак А. Стабат Матер.
- Дичко Л. “И нарекоша имя Киев” – оратория. Червона калина – кантата.
- Жуковський Г. Свято в Карпатах – кантата.
- Задор Д. Карпати – кантата.
- Зубицький В. Камерні кантати.
- Зубцов С. Героїчні думи – кантата.
- Кабалевский Д. Реквием.
- Карабиць І. Заклинання вогню – ораторія
- Керубини Л. Реквием до-минор.
- Ківа О. Камерні кантати.
- Кирейко В. Будь славен, Києве – ораторія.
- Коваль М. Емельян Пугачёв – оратория.
- Кодай З. Венгерский псалом.
- Кос-Анатольський А. Безсмертний заповіт – кантата. Нова Верховина – вокально – симфонічна картина.
- Костін О. Драматична ораторія.
- Леонтович М. Літургія.
- Лисенко М. Бьютъ пороги – кантата. Радуйся ниво неполитая – кантата. Иван Гус – кантата.

- Людкевич С. Кавказ – кантата. Заповіт.
- Майборода Г. Запорожці – поема. Полтава – кантата.
- Мийо Д. Шість поэм - цикл.
- Моцарт В. Реквием.
- Мясков К. Донбас – кантата. Прометей – кантата.
- Орф К. Катули Кармина – кантата. Кармина Бурана – кантата.
- Прокофьев С. Иван Грозный – кантата. Александр Невский – кантата
- Пуленк Ф. Лик человеческий – кантата.
- Рахманинов С. Весна – кантата. Колокола – поема.
- Ревуцький Л. Хустина – поема.
- Салманов В. Двенадцать – оратория.
- Свиридов Г. Курские песни. Памяти Есенина – поема.
- Сільвестров В. Камерні кантати.
- Сметана Б. Чешская песня – кантата.
- Танеев С. Иоанн Дамаскин – кантата.
- Флярковский А. Песни, вырвавшиеся из ада, – оратория.
- Цегляр Я. Безсмертному Кобзареві – кантата.
- Чайковский П. Москва – кантата.
- Шамо І. Співа Україна – кантата. Моя Батьківщина – сюїта.
- Шапорин Ю. На поле Куликовом – оратория.
- Шостакович Д. Казнь Степана Разина – оратория. 10 поэм.
- Штогаренко А. Україно моя – кантата- симфонія.
- Шуберт Ф. Немецкая месса. Месса Соль – мажор.

Екзаменаційні вимоги

На іспиті в кінці навчального року продиригувати програму із творів кантатно – ораторіального жанру, хорових циклів тривалістю 30 – 40 хвилин. Усно освітити особливості засобів музичної виразності виконаних творів і відповісти на запитання екзаменаторів. Захистити реферат.

Другий рік навчання

Диригування оперних та симфонічних творів вітчизняних і зарубіжних композиторів. За рік необхідно підготувати по одному акту двох – трьох опер і по одній частині симфонії та інструментального концерту. За навчальний рік написати реферат, тематика якого присвячується питанням оперної драматургії та ролі в ній хорових сцен (на прикладі конкретної опери).

Твори для диригування

Опери

Бизе Ж.	Кармен.
Бородин А.	Князь Игорь.
Вагнер Р.	Лоэнгрин.
Верди Дж.	Отелло. Ріголетто. Аїда.
Вериківський М.	Наймичка.
Глінка М.	Руслан и Людмила. Иван Сусанин.
Гречанинов А.	Добрыня Никитич.
Губаренко В.	Загибель ескадри
Гулак Артемовський С.	Запорожець за Дунаєм.
Гуно Ш.	Фауст.
Данькевич К.	Богдан Хмельницький.
Даргомыжский А.	Русалка.
Держинский И.	Тихий Дон. Поднятая целина.
Жуковський Г.	Перша весна.
Кабалевский Д.	Родина Тараса. Кола Брюньон.
Кос – Анатольський А.	Назустріч сонцю.
Ленский А.	Донецкая быль.

Леонкавалло Р.	Паяцы.
Лисенко М.	Утоплена. Наталка-Полтавка. Тарас Бульба.
Лятошинський Б.	Щорс.
Майборода Г.	Милана. Арсенал. Тарас Шевченко.
Мейтус Ю.	Ярослав Мудрий.
Монюшко С.	Галька.
Мусоргский М.	Борис Годунов. Хованщина.
Прокофьев С.	Война и мир. Любовь к трём апельсинам.
Рахманинов С.	Алеко.
Римский – Корсаков Н.	Снегурочка. Царская невеста.
Рубинштейн А.	Демон.
Чайковский П.	Мазепа. Евгений Онегин. Пиковая дама.

Симфонічні та вокально-симфонічні твори

Бетховен Л.	Симфонія № 9 (фінал), Фантазія для фортепіано, хора и оркестра.
Брамс И.	Симфонія № 1 (отдельные части).
Буевський Б.	Симфонія № 1 (окремі частини).
Гречанинов А.	Пасторальная симфонія.
Григ Э.	Симфонія до – минор (отдельные части).
Губаренко В.	Симфонія № 3 (окремі частини).
Дичко Л.	Ода музиці.
Домінчен К.	Симфонія №№ 3, 4 (окремі частини).
Дремлюга М.	Симфонія № 1 (окремі частини).
Зубицький В.	Симфонія № 2 (окремі частини).
Калачевський М.	Українська симфонія (окремі частини).
Калинников В.	Симфонии №№ 1, 2.
Левкович О.	Симфонія для баритона та симфонічного оркестру.

Лисенко М.	Юнацька симфонія.
Лисенко М. – Ревуцький Л.	Увертюра до опери “Тарас Бульба”.
Лист Ф.	Симфонія к Божественной комедии Данте.
Людкевич С.	Прикарпатська симфонія (окремі частини).
Лятошинський Б.	Симфонія № 1 (окремі частини).
Майборода Г.	Симфонія № 1 (окремі частини).
Ревуцький Л.	Симфонія №№ 1, 2 (окремі частини).
Сокальський В.	Симфонія соль – мінор (окремі частини).
Станкович Є.	Симфонія № 3 для соліста, хору та оркестру.
Філіпенко В.	«Київські фрески» для солістів, вокального ансамблю і симфонічного оркестру.
Хачатурян А.	Симфонія № 1 (отдельные части).
Чайковский П.	Симфонии №№ 1 – 6 (отдельные части).
Шуберт Ф.	Симфонія № 5 (отдельные части).
Шуман Р.	Симфонія № 1 (отдельные части).

Екзаменаційні вимоги

На іспиті продиригувати один акт опери і одну частину симфонії.
Усно висвітлити виконавські проблеми в розкритті драматургії творів.
Захистити реферат.

Третій рік навчання

У першому півріччі диригуються твори кантатно - ораторіального жанру та фрагменти з опер і захищається реферат на тему з проблем виконавської інтерпретації хорової музики. Протягом другого півріччя здійснюється підготовка випускної програми з хором.

Вимоги до випускного іспиту

На випускному іспиті стажист повинен продиригувати у відкритому концерті програму з хором у двох відділеннях із творів крупної форми та хорових мініатюр.